

Súd: Mestský súd Košice
Spisová značka: K2-15C/58/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7218207042
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Petra Hrebíčková
ECLI: ECLI:SK:MSKE:2024:7218207042.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Petrou Hrebíčkovou v spore žalobcu: Železnice Slovenskej republiky v skrátenej forme „ŽSR“, so sídlom Klemensova 8, Bratislava, IČO: 31364501, proti žalovanému: A. B. C., nar. X.X.XXXX, bytom D. X, E., o zaplatenie 168 eur s príslušenstvom

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 168 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 168 eur od 24.4.2018 do zaplatenia v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobcovi proti žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenu súdu dňa 3.8.2018 proti žalovanému domáhal zaplatenia sumy 168 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od doručenia žalobného návrhu na súd titulom vydania bezdôvodného obohatenia.

2. Na základe návrhu žalobcu na zmenu žaloby súd uznesením č.k. 15C/58/2018-94 zo dňa 30.10.2019 súd pripustil zmenu žaloby v znení, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 168 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z dlžnej sumy od 24.4.2018 do zaplatenia.

3. Žalobu žalobca v podstatnom odôvodnil tým, že v zmysle zákona č. 258/1993 Z.z. o Železničiach Slovenskej republiky je správcom majetku štátu, a to pozemkovej plochy: parcela registra „C“ KN č. 3541/32, druh pozemku – zastavané plochy a nádvorí“ o celkovej výmere 21 m², nachádzajúca sa v katastrálnom území F. C., obec E.- F., G. E. A., zapísaná na LV č. XXX vo vlastníctve Slovenskej republiky správe Železnice Slovenskej republiky, Bratislava v celosti. Na parcele registra C KN č. 3541/32, kat. územie F. C. je postavená stavba- radová garáž, súp. Číslo XXXX, zapísaná na LV č. XXXXX vo vlastníctve žalovaného. Žalovaný uvedenú nehnuteľnosť nadobudol na základe Kúpnej zmluvy V-8830/2006 zo dňa 28.9.2006. Od tohto dňa užíva žalovaný tiež pozemok pod stavbou, ktorý je v správe žalobcu, a to bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Žalobca listom zo dňa 17.4.2009 opakovanie listom zo dňa 10.06.2010 zaslal žalovanému návrh zmluvy na prenájom pozemkovej plochy, parcely reg. C KN vo vlastníctve SR a v správe žalobcu, avšak k uzatvoreniu nájomnej zmluvy doposiaľ nedošlo. Žalobca dňa 13.4.2018 zaslal žalovanému predžalobnú výzvu na zaplatenie sumy za užívanie vyššie uvedeného pozemku a to za obdobie od 27.9.2006 do 13.4.2018 v celkovej výške 866,51 eur. Predmetná výzva bola žalovanému doručená dňa 18.4.2018. Žalovaný vzniesol námietku premlčania následkom čoho si žalobca uplatnil sumu 168 eur za obdobie od 13.4.2016 do 13.4.2018. Cenu za užívanie predmetnej parcely žalobca stanovil na 0,23 eur/deň v súlade s predpisom SR 1014 – Ceny za prenájom pozemkov a nebytových priestorov Železníc SR, schválenom generálnym riaditeľom ŽSR, pričom zároveň predložil znalecký posudok č. 21/2012 ktorý bol vyhotovený vo veci stanovenia všeobecnej hodnoty pozemkov za účelom nájmu pozemkov, majetku štátu v správe ŽSR na inú osobu,

zapísaných na LV č. XXX, kat. územie F. C., parc. č. 3556/130 o zastavanej ploche 18 m², ktorý stanovil dokonca vyššiu výšku nájomného na 5,334 eur/m²/rok, avšak žalobca vychádzal len z výšky nájomného 3,99 eur/m²/rok. Žalovaný dlžnú sumu doposiaľ neuhradil.

4. Súd vo veci vydal platobný rozkaz č.k. 15C/58/2018-24 zo dňa 13.11.2018, voči ktorému podal žalovaný odpor s odôvodnením, v ktorom namietol aktívnu vecnú legitimáciu žalobcu. Zároveň namietol výšku žalobcom uplatneného bezdôvodného obohatenia, keď namietal, že zo znaleckého posudku č. 21/20012 zo dňa 2.5.2012 nie je možné zistiť, ako znalec dospel k cene za parcelu prislúchajúcu žalovanému. Napokon namietal nerovnaký prístup zo strany žalobcu k rôznym nájomcom v danej lokalite, ktorí platia nižšie sumy za nájom pozemkov vo vlastníctve štátu a v správe žalobcu, pričom poukázal na otázku dobrých mravov. Uznesením č.k. 15C/58/2018-74 zo dňa 12.6.2019 súd zrušil platobný rozkaz č.k. 15C/58/2018-24 podľa ust. § 267 ods. 3 CSP, z dôvodu včas podaného odporu žalovaným proti platobnému rozkazu.

5. Žalobca k jeho aktívnej vecnej legitimácii v replike uviedol, že na LV č. XXX je zapísaný pozemok, na ktorom je garáž vo vlastníctve žalovaného, pričom ako vlastníak parc. reg. C KN č. 3541/32 je uvedená Slovenská republika a ako správca Železnice Slovenskej republiky, preto nejde o žiadne duálne vlastníctvo. Poukázal na § 10 zákona č. 258/1993 Z.z. o Železničiach Slovenskej republiky, podľa ktorého ŽSR majú právo hospodárenia s majetkom, majetkovými právami a záväzkami, ku ktorým mali už do svojho zániku právo hospodárenia Železnice SR, štátny podnik, ako aj s majetkom nadobudnutým v priebehu ich podnikania. Toto právo (správa) je síce odlišné od vlastníckeho práva štátu, je sním však nerozlučne spojené. Správca sa teda stará o jemu zverenú časť majetku – vrátane pozemku, na ktorom je postavená garáž žalovaného- akoby právom vlastníka-štátu. Správca teda vykonáva správu majetku štátu vlastným menom a na vlastnú zodpovednosť. Cena navrhnutá žalobcom (ako cena nájmu) žalovanému je nižšia ako vyplýva z ním preloženého znaleckého posudku.

6. Žalovaný v duplike zotrval na svojej predchádzajúcej argumentácii.

7. Súd vo veci rozhodol rozsudkom (v poradí prvým, pozn. súdu) č.k. K2-15C/58/2018-108 zo dňa 3.8.2020, ktorý bol na základe odvolania podaného žalobcom odvolacím súdom zrušený, a to uznesením sp. zn. 6Co/69/2021 zo dňa 28.4.2022. V predmetnom uznesení odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobcu- ŽSR. Žalobca je správcom majetku štátu (Slovenskej republiky), ktorý mu bol zverený za účelom plnenia predmetu činnosti a vykonáva správu tohto majetku. Žalobca má obdobné postavenie ako štátny podnik, je podnikateľským subjektom zriadeným osobitným zákonom (tak, ako to vyplýva z ust. § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka) a podniká vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, hoci s majetkom štátu. Správca koná v mene štátu pred súdmi a inými orgánmi vo veciach, ktoré sa týkajú majetku štátu, ktorý spravuje. Podľa názoru odvolacieho súdu je zároveň potrebné rozlišovať priame (originálne) pohľadávky a povinnosti štátu a povinnosti a pohľadávky, ktoré vznikajú v súvislosti s výkonom správy majetku štátu (napr. pohľadávky zo záväzkových vzťahov, do ktorých správca vstupuje pri výkone správy), z ktorých pohľadávok je oprávnený priamo správca. Žalobca je právnickou osobou, ktorá hospodári s majetkom štátu a pri tomto hospodárení podľa osobitného predpisu koná vlastným menom v právnych vzťahoch týkajúcich sa majetku štátu. Právo ŽSR hospodáriť s vecami vo vlastníctve štátu zahŕňa o. i. aj právo uzatvárať nájomné zmluvy, a teda aj domáhať sa poskytnutia vydania bezdôvodného obohatenia získaného treťou osobou tým, že bez právneho dôvodu (bez nájomnej zmluvy) užíva vec, ku ktorej má ŽSR právo hospodárenia (správy). Je teda daná aktívna vecná legitimácia žalobcu.

8. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi tvoriacimi obsah spisu a zistil tento skutkový stav:

9. Z listu vlastníctva č. XXX mal súd preukázané, že vlastníkom parcely registra CKN par. Č. 3541/32 o výmere 21 m², druh pozemku – zastavané plochy a nádvoria, kat. územie F. C., obec E.- F., G. E. A., o veľkosti podielu 1/1 je Slovenská republika a správcom sú Železnice Slovenskej republiky v skrátenej forme „ŽSR“, Klemensova 8, Bratislava.

10. Z výpisu z LV č. XXXXX mal súd preukázané, že vlastníkom stavby súp. č. XXXX na parc. č. 3541/32, druh stavby- radová garáž o veľkosti podielu 1/1 je žalovaný.

11. Z predžalobnej výzvy žalobcu zo dňa 13.4.2018 (čl 8 spisu) vyplynulo, že žalobca vyzval žalovaného na zaplatenie náhrady za užívanie pozemkov bez právneho dôvodu v celkovej sume 866,51 eur za obdobie od 27.9.2006 do 13.4.2018. Predmetnú výzvu žalovaný prevzal dňa 18.8.2024 a podľa výzvy mal plniť v lehote do 5 dní od jej doručenia.

12. Zo znaleckého posudku č. 21/2012 zo dňa 21.3.2012 vyplynulo, že výška nájmu za pozemok vo vlastníctve štátu zapísaného na LV č. XXX, k.ú. F. C., Košice, parcela číslo 3556/130 (parcela v blízkosti dotknutej parcely) o zastavanej plochy 18 m² činí 5,334 eur/m²/rok, t.j. 96,01 eur/rok.

13. Žalobca v priebehu konania predložil súdu 130 nájomných zmlúv, ktoré boli uzatvorené s nájomcami v rozhodnom období (roky 2016 až 2018), pričom nájomné pri pozemkoch zastavaných cudzími stavbami bolo dojednané v súlade s cenovým predpisom ŽSR -SR 1014 (čl. 176 spisu), z ktorého vyplýva výška nájomného 4 eurá/m²/rok v lokalite Košice.

14. Zo zápisu z rokovania o dojednaní ceny nájmu (č.l. 33) vyplynulo, že medzi sporovými stranami nedošlo k uzatvoreniu nájomnej zmluvy na pozemok pod garážou, ktorý je vo vlastníctve SR.

15. Súd vec právne posúdil podľa nasledujúcich právnych predpisov:

16. Podľa § 1 ods. 1, 2 zákona č. 258/1993 Z.z. o Železničiaroch Slovenskej republiky (ďalej len „zákon o ŽSR), zriaďujú sa Železnice Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave (ďalej len „železnice“). Železnice sú právnickou osobou a zapisujú sa do obchodného registra. Železnice zabezpečujú prepravné a dopravné služby, ktoré zodpovedajú záujmom dopravnej politiky štátu a požiadavkám trhu vrátane súvisiacich činností.

17. Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ bod 2 , písm. b/ cit. zákona základným predmetom činnosti železníc je okrem iného prenájom nehnuteľností (2.5.) a ďalšie podnikateľské činnosti zapísané v obchodnom registri.

18. Podľa § 10 ods. 1 cit. zákona železnice majú správu majetku, majetkovými právami a záväzkami, ku ktorým mali už do svojho zániku právo hospodárenia Železnice Slovenskej republiky, š. p., ako aj s majetkom nadobudnutým v priebehu ich podnikania.

19. Podľa § 11 cit. zák. železnice svoje potreby a náklady uhrádzajú z príjmov získaných predovšetkým zo svojej činnosti, ako aj ďalších zdrojov.

20. Podľa § 12 vlastnými finančnými zdrojmi železníc sú: a/ základné imanie, b/ zisk vytvorený z ich činnosti, c/ rezervný fond, d/ ďalšie fondy železníc na financovanie ich potreby vytvárané zo zisku, e/ príjmy za použitie dopravnej cesty, f/ úhrada straty za výkony vo verejnom záujme pri prevádzkovaní dráhy za podmienok ustanovených osobitným predpisom.

21. Podľa 488 Občianskeho zákonníka, záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (požadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

22. Podľa § 489 Občianskeho zákonníka, záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

23. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

24. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

25. Podľa § 391 ods. 2 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právny názorom odvolacieho súdu.

26. Vyhodnotením vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalobca je v spore aktívne vecne legitimovaným (viď bod 7. odôvodnenia).

27. Medzi sporovými stranami nebolo sporné, že žalovaný v rozhodnom období od 13.4.2016 do 13.4.2018 užíval parcelu KNC č. 3541/32, druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria zapísanú na LV č. XXX vo vlastníctve žalobcu bez právneho dôvodu, nakoľko na tejto parcele je postavená garáž so súp. č. XXXX evidovaná na LV č. XXXXX vo vlastníctve žalovaného.

28. Situácie, v ktorých vlastníckemu právu k pozemku konkuruje vlastnícke právo iného subjektu k stavbe na tomto pozemku vybudovanej (čo je tento prípad), v praxi nie sú nijako neobvyklé. Oprávnenia vlastníka pozemku vyplývajúce z § 123 Občianskeho zákonníka (tj. v medziach zákona predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a pôžitky, a nakladať s ním) sú v týchto prípadoch obmedzené rovnakými právami vlastníka stavby, v dôsledku čoho je vlastník stavby povinný strpieť, aby bol pozemok v nevyhnutnom rozsahu užívaný vlastníkom stavby. Pokiaľ nie je daný právny dôvod na bezodplatné užívanie pozemku (napr. zmluva), potom platí, že povinnosti vlastníka pozemku strpieť jeho užívanie zodpovedá povinnosť vlastníka stavby poskytnúť mu za užívanie náhradu. V prípade, že vlastník stavby užíva cudzí pozemok bez poskytnutia náhrady, obohacuje sa na úkor vlastníka pozemku (prijíma plnenie bez právneho dôvodu), pretože sa nezmenšuje jeho majetok, ku ktorému by za riadneho plnenia uvedenej povinnosti nepochybne došlo. Rozhodujúcim je v danom prípade výklad pojmu „užívanie“, t.j. v čom spočíva užívanie pozemku, keď je na ňom postavená stavba vo vlastníctve osoby odlišnej od vlastníka pozemku. Podľa názoru súdu (takýto výklad je v súlade s konzistentnou judikatúrou, viď napr. uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/186/2018 z 17.6.2019) je potrebné pod týmto pojmom rozumieť umiestnenie samotnej stavby na cudzí pozemok. Jej samotné umiestnenie totiž bráni vlastníkovi pozemku, tento užívať riadnym spôsobom. K obohateniu vlastníka stavby dochádza už zo samotného titulu vlastníckeho práva, ktoré zakladá jeho oprávnenie užívať stavbu. Povinnosť poskytovať náhradu vlastníkovi pozemku, na ktorom stojí stavba, stíha vlastníka stavby bez ohľadu na to, akým spôsobom realizuje svoje vlastnícke právo. Pod užívaním cudzieho pozemku je potrebné v tomto prípade chápať jeho zastavanie cudzou stavbou (nie užívanie samotnej stavby).

29. Pri určení výšky bezdôvodného obohatenia, súd vychádzal z cenového predpisu žalobcu - SR 1014 (čl. 176 spisu), z ktorého vyplýva výška nájomného 4 eur/m²/rok v lokalite Košice. Takáto výška nájmu je pritom nižšia, než stanovená znaleckým posudkom č. 21/2012 za pozemok s obdobnou výmerou, v rovnakom kat. území F. C., G. E.- F., za obdobie (rok 2012) predchádzajúce rozhodnému obdobiu, ktorý stanovil výšku nájmu na 5,334 eur/m²/rok. Za rozhodujúce obdobie od 13.4.2016 do 13.4.2018 tak bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného predstavuje sumu 168 eur (4 eurá x 21 m² x 2 roky). V prípade nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia čas plnenia nebol dohodnutý subjektmi tohto zodpovednostného vzťahu, a nie je daný zákonom, a ani rozhodnutím súdu. Dlžník - žalovaný je preto povinný splniť veriteľovi - žalobcovi záväzok spočívajúci vo vydaní bezdôvodného obohatenia prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal - Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 7 MCdo 5/2014. V konaní bolo preukázané, že žalobca výzvou zo dňa 13.4.2018 (pred podaním žaloby) žalovaného vyzval na plnenie a to najneskôr v lehote do 5 dní od doručenia výzvy. Z doručienky predloženej žalobcom vyplýva, že žalovaný výzvu prevzal dňa 18.4.2018, 5 dňová lehota na plnenie uplynula dňom 23.4.2018, od 24.4.2018 sa žalovaný dostal do omeškania s plnením, preto súd priznal žalobcovi aj zákonný 5 % úrok z omeškania ročne zo sumy 168 eur od 24.4.2018 do zaplatenia. Výška úroku z omeškania je v súlade s § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. (ku dňu omeškania činila základná sadzba ECB 0 % ročne, zvýšené o 5 percentuálnych bodov, tak úrok z omeškania predstavuje 5 % ročne). Súd tak uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 168 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 168 eur od 24.4.2018 do zaplatenia, čím žalobe vyhovel v celom rozsahu.

30. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

31. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

32. Podľa § 396 ods. 3 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

33. O nároku na náhradu trov konania súd v zmysle ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 3 CSP rozhodol tak, že žalobca, ktorý mal v konaní plný úspech má proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Trovy konania pritom zahŕňajú tak trovy konania na súde prvej inštancie, ako aj trovy odvolacieho konania, nakoľko konanie predstavuje jeden celok.

34. O výške trov konania bude rozhodnuté v lehote 60 dní po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestský súd Košice v troch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§363 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.

oprávnený